

Alueidenkäytön tietojen yhteentoimivuustyö

16.8.2023

Anssi Hänninen/YM

Rakennetun ympäristön
tiedon yhteentoimivuus

Rakennetun ympäristön tiedon yhteentoimivuuus

- Tiedonhallintalaki (906/2019) edellyttää ministeriöitä ylläpitämään yhteentoimivuuden linjauksia omalla toimialallaan. Rakennetun ympäristön tiedonhallintaa ja yhteentoimivuutta koordinoi pääasiassa ympäristöministeriö.
- Semanttisella yhteentoimivuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki tahot ymmärtävät yhteiset käsitteet samalla tavalla, eikä informaation merkitys muutu, kun tietoa siirretään eri tietojärjestelmien välillä organisaatiosta toiseen.
- Semanttista yhteentoimivuutta edistetään rakennetun ympäristön toimialalla sopimalla yhteisistä käsitelmärittelyistä, koodistoista ja tietorakenteista laajassa yhteistyössä alan toimijoiden kanssa.

Yhteentoimivuusalusta

www.dvv.fi/yhteentoimivuusalusta

- Yhteentoimivien tietosisältöjen määrittely, julkaisu, jakelu ja ylläpito
- Selainpohjainen, maksuton ja avoin
- Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämä

Sanastot-työkalu

sanastot.suomi.fi

- Terminologiset sanastot
- Käsitteet ja käsittemääritelmät
- Termit (fi-sv-en)

Käsitteet

Käsitteet

Koodistot-työkalu

koodistot.suomi.fi

- Koodistot ja koodilistat
- Luokitukset

Koodistot

Tietomallit-työkalu

tietomallit.suomi.fi

- Tietorakenteiden kuvaukset loogisina tietomalleina
- Valmiit tietokomponentit

Mikä on tietomalli?

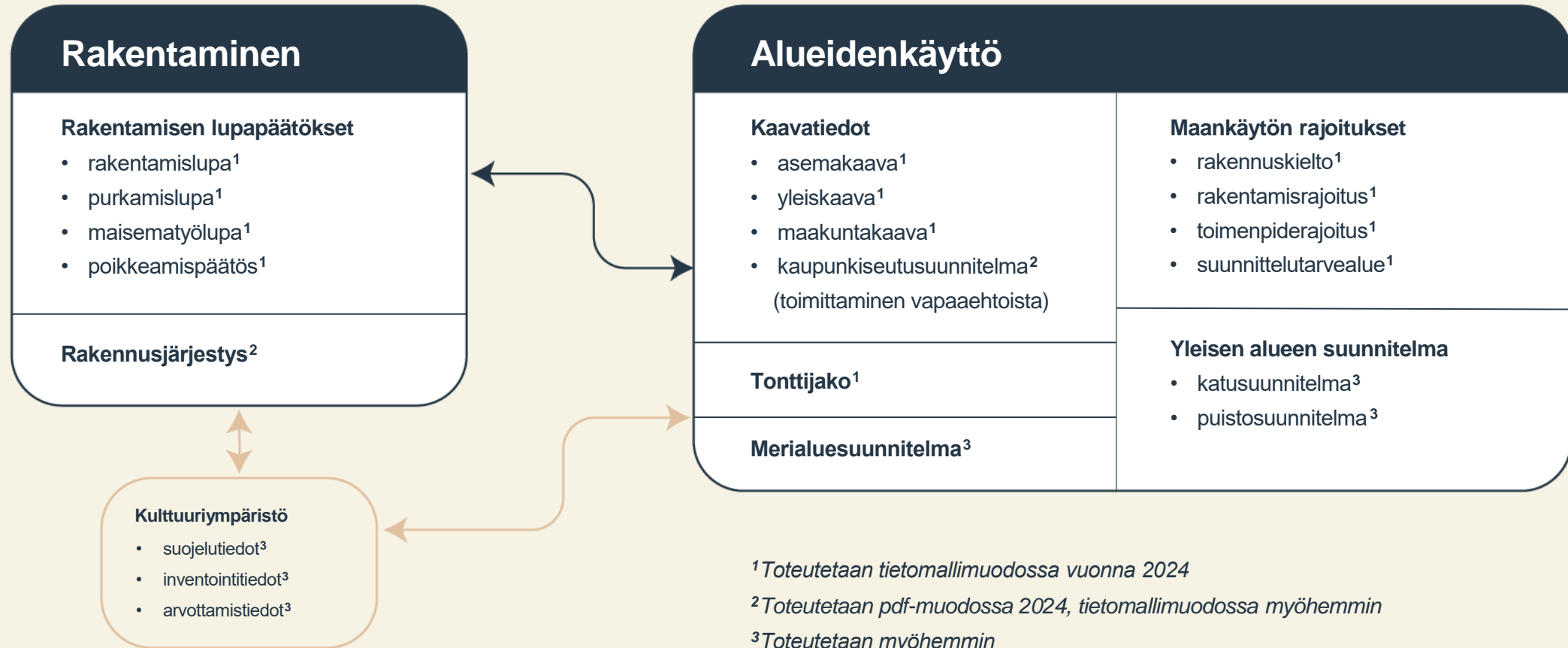
- Yhteentoimivuustyössä puhutaan erityisesti loogisista tietomalleista
 - Vakioitu tapa järjestää tietosisältöä
 - Esittää ja jäsentää tiedon rakenteen
 - Huom! Eri asia kuin BIM-tietomalli

Rakennus	
- Pysyvä rakennustunnus :	Teksti [1]
- Pääasiallinen käyttötarkoitus :	Literaali [1]
- Käyttöönottopäivämäärä :	Päivämäärä [1]
- Kerrosluku :	Kokonaisluku [1]

Rakennus				
	Pysyvä rakennustunnus	Pääasiallinen käyttötarkoitus	Käyttöönottopäivämäärä	Jne
Rakennus1	Teksti	Literaali	Päivämäärä	..
Rakennus2	Teksti	Literaali	Päivämäärä	..
Rakennus3	Teksti	Literaali	Päivämäärä	..

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmään julkaistavat tiedot

¹Toteutetaan tietomallimuodossa vuonna 2024

²Toteutetaan pdf-muodossa 2024, tietomallimuodossa myöhemmin

³Toteutetaan myöhemmin

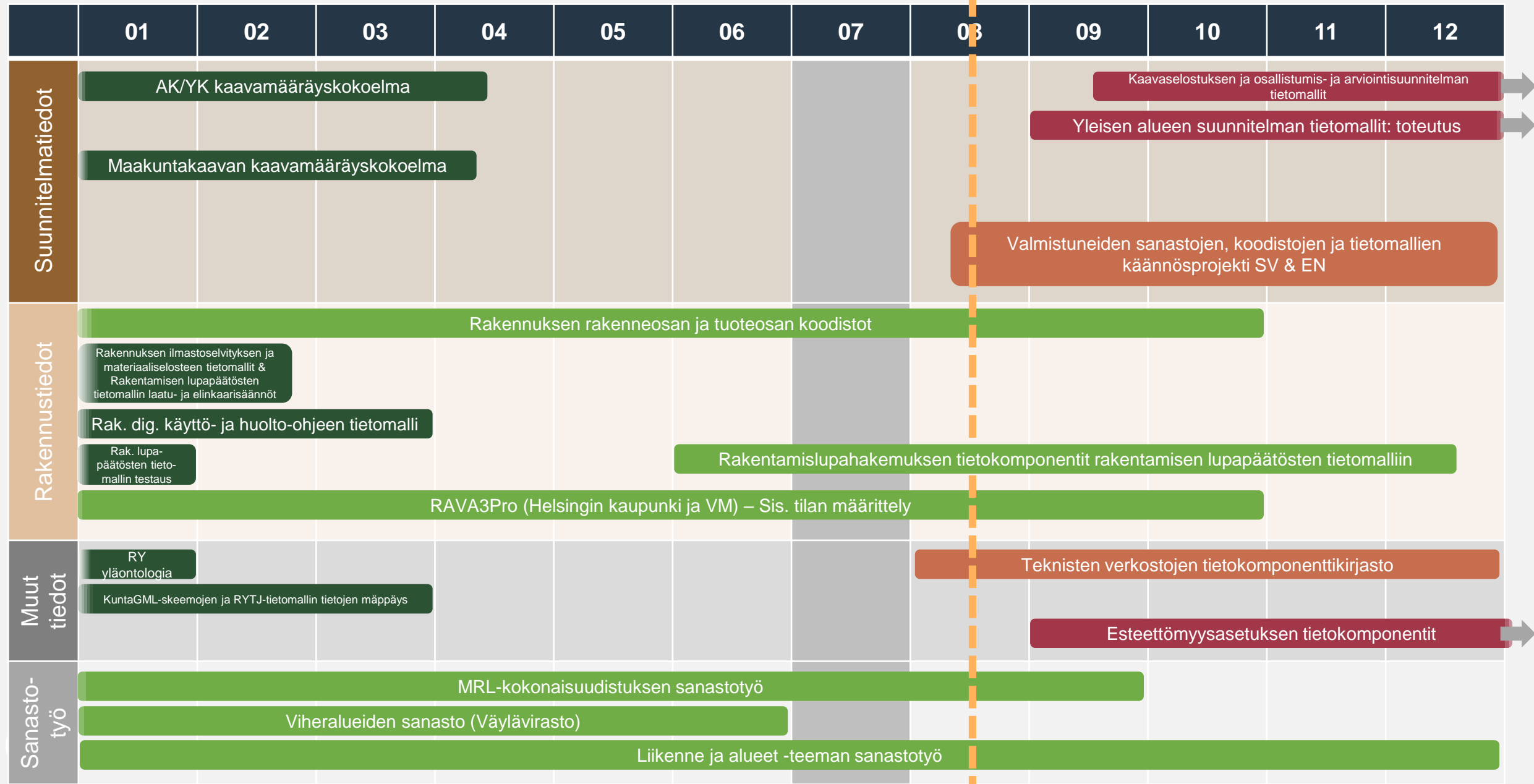
Ryhti-hankkeen yhteentoimivuustyön projektien roadmap 2023

Valmis

Hankinta kesken

Toteutus kesken

Suunnitelma

Alueidenkäytön tiedot Yhteentoimivuusalustalla

Tietomallit (tietomallit.suomi.fi)

Viimeistely kesken

- Kaavatietomalli
 - Tulossa myös soveltamisprofiilit eri kaavavaiheessa toimitettavista tietosisällöistä
- Sitovan tonttijaon tietomalli

Luonnos laadittu

- Maankäyttörajoitusten tietomalli
- Merialuesuunnitelman tietomalli
- Kaupunkiseutusuunnitelman tietomalli

Tulossa myöhemmin

- Yleisen alueen suunnitelman tietomalli
- Kaavaselostuksen ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman tietomallit

Sanastot (sanastot.suomi.fi)

- Rakennetun ympäristön pääsanasto
 - Päivitys tulossa syyskuun lopussa 2023, jonka jälkeen sisältää MRL-kokonaisuudistuksen sanastotyön tulokset, ml. alueidenkäytön ja kaavoituksen käsitteitä

Koodistot (koodistot.suomi.fi)

- Tietomalleja tehty rakenteiseksi ja koneluettavaksi useiden koodistojen avulla. Koodistot linkattu mukaan tietomalleihin.
 - Esim. Kaavamääräyslaji ja elinkaaren tila

Rakennetun ympäristön yhteentoimivuustyön hallintamallit

- Tietomallien, koodistojen ja sanastojen laadun varmistusta ja ylläpitoa varten on laadittu kaksi hallintamallia:

Hallintamallin mukainen
HYVÄKSYMISPROSESSI
uusien sisältöjen hyväksymisestä
Voimassa oleva -tilaan

MUUTOSHALLINTAMALLI
voimassa oleviin sisältöihin kohdistuvien
muutosten tekemistä varten

Yhteentoimivuusalustan tilakoodit

Tilakoodi	Käyttötarkoitus
Kesken-eräinen	Sisällön määrittelytyö on käynnissä. Sisältö näkyy ainoastaan sisällöntuottajaorganisaation jäsenille.
Luonnos	Sisällön määrittelytyö on käynnissä tai sen kommentointikierros on käynnissä. Sisältö näkyy avoimesti selaimella.
Voimassa oleva	Sisältö on ollut kommentoitavana, saatu palaute on huomioitu, sisältö on harmonisoitu tietoalueella ja ympäristöministeriö on vahvistanut sen voimassa olevaksi.
Korvattu	Sisältö ei ole enää käytössä, mutta se on korvattu toisella sisällöllä.
Poistettu käytöstä	Sisältö ei ole enää käytössä. (Ei relevantti sanastotyössä.)
Virheellinen	Sisältö on virheellinen eikä sitä ole vielä korjattu, joten käyttöä ei suositella. (Ei relevantti sanastotyössä.)

Teema- ja alaryhmät & muutoshallinta

- Semanttisen yhteentoimivuuden teemaryhmässä käydään läpi alkavien yhteentoimivuusprojektien suunnitelmat sekä niiden lopputulokset
- Alaryhmien kautta pääsee keskustelemaan yhteentoimivuustöiden tuloksista ja osallistumaan projektien kommentointikierroksille
- Kuka tahansa voi toimittaa YM:n hallinnoimiin tietomalleihin, koodistoihin ja sanastoihin kohdistuvan muutosehdotuksen
 - Käsitellään Semanttisen yhteentoimivuuden teemaryhmässä sekä Alueidenkäytön alaryhmässä
- Mikäli ryhmät puoltavat muutoksen tekemistä, YM tekee asiasta vielä päätöksen

Rakennetun ympäristön tiedon yhteentoimivuuden teemaryhmät			
	Semanttinen yhteentoimivuus	Kokonais- arkkitehtuuri	Standardisointi
	<ul style="list-style-type: none">• Sanastot, koodistot & tietomallit• Yhteentoimivuusalustan käyttö	<ul style="list-style-type: none">• Kokonais- prosessit• Tietovirrat	<ul style="list-style-type: none">• Kansalliset ja kansainväliset standardit
	Alaryhmät (SY)		
	<ul style="list-style-type: none">• Alueidenkäyttö• Rakennukset ja rakennelmat• Liikenne ja alueet• Tekniset verkostot• Kulttuuriympäristö		

Ilmoittautuminen ja yhteydenotot:
yhteentoimivuus.ym@gov.fi

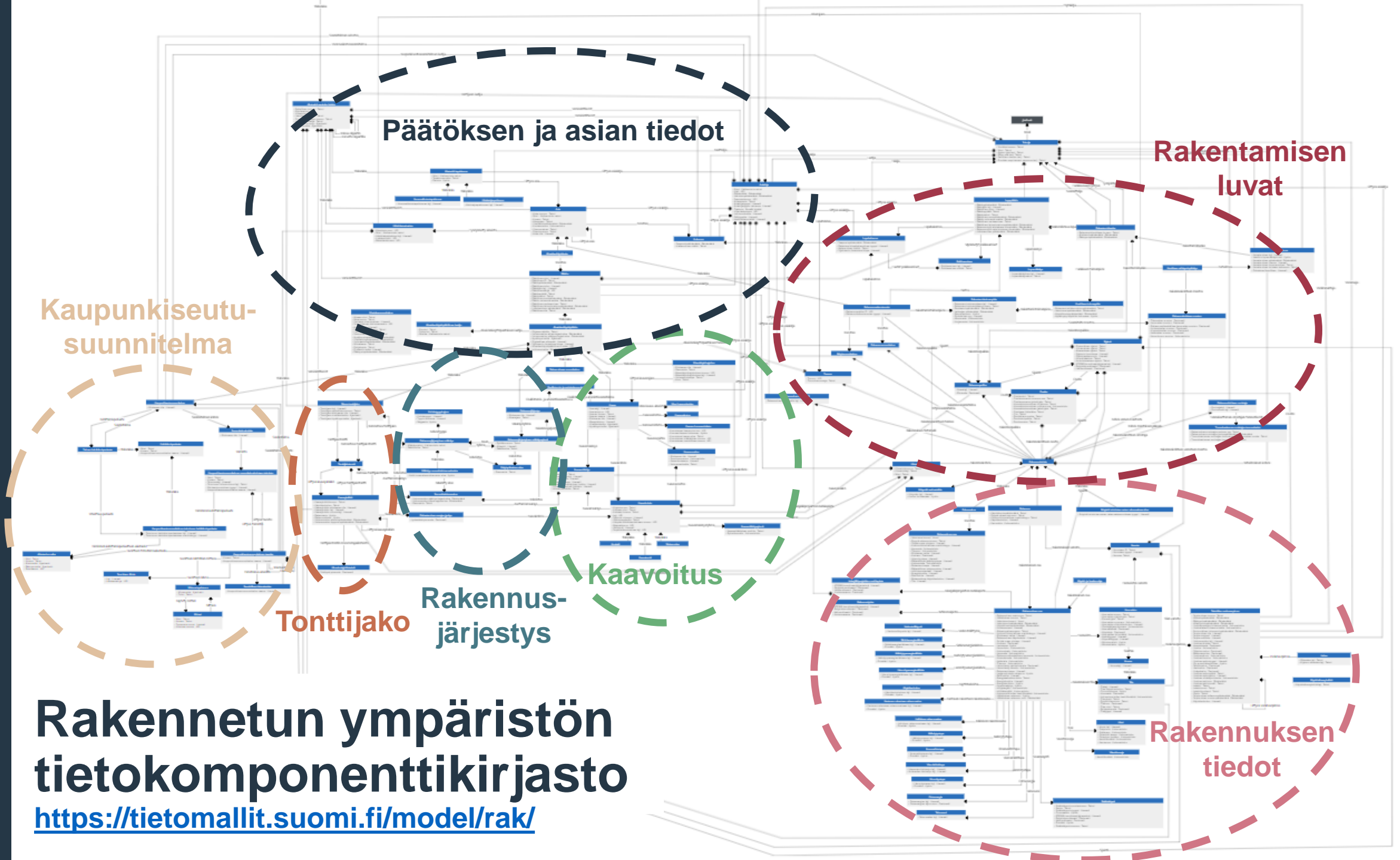

Rakennetun ympäristön tietokomponenttikirjasto

(<https://tietomallit.suomi.fi/model/rak/>)

- Rakennetun ympäristön tiedon yhteentoimivuuustyön keskeinen tavoite on **Rakennetun ympäristön tietokomponenttikirjaston** luominen, täydentäminen ja hoitaminen
 - Keskeisten rakennetun ympäristön tietojen määrittäykset, rakenteet ja tietojen väliset suhteet
 - Mukana viittaukset käsitelmääritelmiin ja tietojen ominaisuuksissa käytettäviin koodistoihin
 - Tiedot tuotettu/tuotetaan osissa tietomalliprojektien kautta
- Sisältö nyt: Päätöksen ja asian tiedot, kaavat, rakentamisen luvat, rakennuksen vähimmäistiedot, maankäytön rajoitukset, sitova tonttijako, rakennusjärjestys, kaupunkiseutusuunnitelma

Päätöksen ja asian tiedot

Rakentamisen
luvat

Kaupunkiseutu-
suunnitelma

Tonttijako

Rakennus-
järjestys

Kaavoitus

Rakennuksen
tiedot

Rakennetun ympäristön
tietokomponenttikirjasto

<https://tietomallit.suomi.fi/model/rak/>

Yhteentoimivuustyö verkossa

www.ym.fi/yhteentoimivuus

Rakennetun ympäristön tiedon yhteentoimivuustyö

”

Tieto on digitalisaation kulmakivi. Tarvitsemme yhdessä määriteltyjä sanastoja, koodistoja ja tietomalleja, jotta lähettäjät ja vastaanottajat ymmärtävät tiedon samalla tavalla. Tule mukaan tekemään edelläkävijänä rakennetun ympäristön tiedoista yhteentoimivaa.

Rakennettuun ympäristöön liittyy runsaasti yhteiskunnan kannalta tärkeää tietoa, jonka tulee olla helposti saatavilla ja käytettävissä. Tietojen tulee olla yhteentoimivassa muodossa, jotta yhteisen tietopääoman hyödyntämisestä saadaan kustannus- ja aikahyötyä rakennetun ympäristön toimijoille niin yksityisellä kuin julkisellakin sektorilla. Yhteentoimivuustyön tavoitteena onkin saada rakennetun ympäristön toimiala toimimaan entistä sujuvammin tekemällä organisaatioiden ja asiakkaiden käyttämästä ja tuottamasta tiedosta yhteentoimivaa.

Tiedonhallintalaki (906/2019) edellyttää ministeriöitä ylläpitämään yhteentoimivuuden linjauksia omalla toimialallaan. Ympäristöministeriössä onkin tehty vuodesta 2020 alkaen rakennetun ympäristön tiedon yhteentoimivuustyötä osana rakennetun ympäristön digitalisaatiotoimia ja Ryhti-hanketta. Yhteentoimivuustyön tuloksena laadittuja tietomalleja ja koodistoja käytetään Ryhti-hankkeessa rakennettavan rakennetun ympäristön tietojärjestelmän pohjana.

• [Yleisesitys rakennetun ympäristön yhteentoimivuustyöstä](#) PDF 1.5MB

[Yleisesitys](#)

Ryhti-hanke yhteentoimivuuden edistäjänä

Ympäristöministeriön Ryhti-hankkeessa tuotetaan pohjaa paremmalle tiedolle ja tiedon saatavuudelle edistämällä rakennetun ympäristön tietojen yhteentoimivuutta. Tätä varten Ryhti-hanke edistää yhteentoimivuustyötä aloittamalla hankeaikana useita projekteja, joissa tavoitellaan yhteisten tietomäärittelyjen aikaansaamista loogisina tietomalleina, koodistoina ja käsitelmämäärittelyinä. Projektien tuotokset tulevat valmistuttuaan Semanttisen yhteentoimivuuden teemaryhmän käsiteltäväksi ja sitä kautta osaksi Rakennetun ympäristön tietokomponenttikirjastoa.

Ryhti-hankkeen yhteentoimivuustyössä suunnitelluista projekteista ajantasainen versio löytyy alta.

• [Ryhti-hankkeen yhteentoimivuustyön roadmap](#) PDF 217kb

[Roadmap](#)

Osana Ryhti-hanketta ympäristöministeriössä on laadittu rakennetun ympäristön yhteentoimivuustyölle laatu- ja harmonisointiprosessi. Laatu- ja harmonisointiprosessin tarkoituksena on helpottaa yhteentoimivuusprojektin tekijää työn käynnistämässä sekä antaa suuntaviivoja projektin tekemiselle, jotta lopputuloksen laatu vastaa varmemmin odotuksia. Harmonisointiprosessissa puolestaan kerrotaan, miten yhteentoimivuusprojektien tulokset käsitellään Semanttisen yhteentoimivuuden teemaryhmässä, jotta tuotos saa Voimassa oleva -tilan.

• [Rakennetun ympäristön tiedon yhteentoimivuuden laatu- ja harmonisointiprosessi](#) PDF 1MB

Ryhti-hankkeen yhteentoimivuusprojektit

Tällä sivulla Ryhti-hanke ylläpitää listaa yhteentoimivuusprojekteista, joissa tehdään rakennetun ympäristön tietomäärittelyjä loogisina tietomalleina, koodistoina tai sanastoina. Lista on päivitetty marraskuussa 2021.

Käynnissä olevat projektit

• Rakentamiseen liittyvien päätösten tietomallit

- Lyhyt kuvaus: Rakentamislupapäätöksen, rakennuksen purkamislupapäätöksen, poikkeamislupapäätöksen ja maisemalupapäätöksen tietomallien laatiminen tietokomponenttikirjastoina sekä näihin liittyvien viranomaiskatselmusten tietojen tietomallien laatiminen soveltamisprofiileina Yhteentoimivuusalustalle. Lisäksi kuvataan keskeisten lupapäätösten käyttötapaukset.
- Toteuttaja: Sitowise Oy
- Valmistumisajankohta: 22.10.2021

• RYTJ Yläontologia

- Lyhyt kuvaus: Työn tavoitteena on luoda rakennetun ympäristön aihealueelle yhteinen MVP-tasoinen yläontologia, joka mahdollistaa RYTJ:n vastuulle kuuluvien tietosisältöjen tietomallien määrittelyn ja käyttöönoton MVP-vaiheessa.
- Toteuttaja: Ubigo Oy, Gofore Oy & Ramboll Finland Oy
- Valmistumisajankohta: 29.10.2021

[Projektilista](#)

Rakennetun ympäristön
tiedon yhteentoimivuus

Lisätietoja:

ym.fi/yhteentoimivuus
yhteentoimivuus.ym@gov.fi
ym.fi/ryhti
ryhti.ym@gov.fi

Ympäristöministeriö | Aleksanterinkatu 7, Helsinki
PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

RYHTI Rakennetun
ympäristön
tieto